

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Український державний морський технічний університет
імені адмірала Макарова

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для вивчення курсу "Макроекономіка"

*Рекомендовано Методичною радою УДМТУ
як методичні вказівки*

Миколаїв 2002

УДК 330.113

Погорськова О.В., Савченко О.Е. Методичні вказівки для вивчення курсу "Макроекономіка". – Миколаїв: УДМТУ, 2002. – 32 с.

Кафедра основ економічної теорії

Методичні вказівки містять програму курсу макроекономіки, плани семінарських занять та завдання для самостійної роботи студентів. Також пропонуються теми рефератів для більш поглибленого вивчення курсу. Призначена для студентів економічних спеціальностей всіх форм навчання.

Рецензент канд. екон. наук, доцент М.Г.Простяков

© Український державний
морський технічний
університет, 2002

© Видавництво УДМТУ, 2002

І. ПОГОДИННИЙ ПЛАН

№ п/п	Найменування теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Макроекономіка як наука	4	2	4
2	Макроекономічні показники в системі національних рахунків	4	4	4
3	Макроекономічна нестабільність	6	2	4
4	Загальна макроекономічна рівновага Модель сукупного попиту і сукупного пропонування	4	4	4
5	Макроекономічна рівновага на товарному ринку. Кейнсіанська модель витрат і доходів	4	4	4
6	Держава як суб'єкт макроекономічного регулювання. Бюджетно-податкова політика	6	4	4
7	Грошовий ринок. Попит на гроші, пропонування грошей, рівновага на грошовому ринку	4	2	4
8	Банківська система. Механізм кредитно-грошової політики	4	4	4
9	Макроекономічна рівновага на товарному і грошовому ринках. Модель JS-LM	4	2	4
10	Економічне зростання	4	2	4
11	Теорія міжнародної торгівлі	4	4	4
12	Моделі макроекономічної політики	4	2	4
Всього		52	36	48

II. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курс "Основи макроекономіки" посідає провідне місце серед економічних дисциплін, що викладаються. Вивчення його формує системоутворюючу базу економічних знань для успішного опанування дисциплін, які передбачаються у подальшому навчанні.

У курсі "Основи макроекономіки" розглядаються основні проблеми макроекономічної теорії та макроекономічної політики: умови загальної економічної рівноваги, наслідки порушення рівноваги, можливі впливи економічної політики на загальний стан економіки, економічне зростання, механізми міжнародного економічного зв'язку.

Цілі курсу:

надати студентам необхідні знання з основ макроекономічної теорії;

провести поглиблений аналіз класичних і сучасних макроекономічних моделей;

забезпечити розуміння студентами загальноекономічних законів та тенденцій, які проявляються на макрорівні економіки і які лежать в основі макроекономічної політики.

Завдання курсу:

забезпечити засвоєння студентами понятійно-категоріального апарату макроекономіки, а також сутності проблемних ситуацій, специфічного інструментарію макроекономічного аналізу та основ його застосування;

навчити студентів аналізувати фактичний матеріал і робити відповідні висновки;

показати студентам можливості практичного використання теоретичних розробок;

закласти основи для подальшого оволодіння проблемами розвитку економічних відносин на макрорівні.

Форма проведення занять: лекції, семінари та практичні заняття.

У лекціях передбачено: висвітлити основні теоретичні проблеми курсу; розкрити можливості використання набутих теоретичних знань при аналізі існуючої господарської практики й економічної політики; показати можливості макроекономічного моделювання господарських процесів в Україні.

Семінарські заняття передбачають: закріплення і поглиблення

знань студентів, отриманих під час лекцій; проведення дискусій з актуальних питань макроекономічної політики в розвинутих країнах та в Україні.

Практичні заняття передбачають: розв'язання стандартних задач, макроекономічний аналіз ситуацій, обговорення проблемних ситуацій.

III. ПРОГРАМА КУРСУ

Тема 1. Макроекономіка як наука

Вступ до макроекономіки. Місце макроекономіки в економічній науці. Макроекономіка як одна із двох складових економічної теорії. Взаємозв'язок макро- та мікроекономічних процесів.

Об'єкт і предмет макроекономіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика.

Історія розвитку макроекономічної науки. Макроекономічні моделі. Поняття екзогенних та ендегенних змінних. Модель кругообороту ВВП, доходів та витрат.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Основні методологічні принципи системи національних рахунків.

ВВП та ВВП як основні показники результатів річної економічної діяльності на макрорівні. Методи розрахунку ВВП (ВВП). Виробничий метод. Метод кінцевого використання. Розподільчий метод. Інші показники, використовувані в СНР (система національних рахунків) (чистий національний продукт, національний доход, особистий доход, використовуваний доход). Взаємозв'язок між ними.

Реальні та номінальні величини. Цінові індекси. ВВП та економічний добробут.

Тема 3. Макроекономічна нестабільність

Сутність та структура економічного циклу. Види економічних циклів. Причини циклічних коливань.

Інфляція: проблеми виміру та чинники. Інфляція попиту та інфляція витрат. Соціальні втрати від інфляції.

Типи та показники безробіття. Природний рівень безробіття. Закон Оукена.

Інфляція та безробіття: проблеми вибору. Крива Філіпса.

Тема 4. Загальна макроекономічна рівновага. Модель сукупного попиту та сукупного пропонування

Сукупний попит. Крива сукупного попиту. Цінові фактори сукупного попиту. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту.

Сукупне пропонування: класична та кейнсіанська моделі. Цінові та нецінові фактори сукупного пропонування.

Макроекономічна рівновага у моделі сукупного попиту і сукупного пропонування.

Перехід від короткострокової до довгострокової рівноваги попиту та пропонування.

Тема 5. Макроекономічна рівновага на товарному ринку. Кейнсіанська модель витрат і доходів

Рівновага сукупного попиту і сукупного пропонування та повна зайнятість ресурсів. Компоненти сукупного попиту та рівень запланованих витрат. Споживання та заощадження.

Інвестиції та фактори інвестування. Фактичні та заплановані витрати.

Хрест Кейнса. Механізм досягнення рівноважного об'єму виробництва. Коливання рівноважного рівня випуску навколо економічного потенціалу. Мультиплікатор автономних витрат. Рецесійний та інфляційний розриви.

Взаємозв'язок моделі AD-AS і кейнсіанського хреста.

Тема 6. Держава як суб'єкт макроекономічного регулювання. Бюджетно-податкова політика

Цілі бюджетно-податкової політики та її інструменти. Мультиплікатор державних витрат.

Мультиплікатор податків. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Дискреційна та недискреційна фіскальна політика. Бюджетні

дефіцити та надлишки. Вмонтовані стабілізатори економіки. Циклічний та структурний дефіцити державного бюджету.

Вплив бюджетного надлишку на економіку.

Інфляційні та неінфляційні засоби фінансування бюджетного дефіциту.

Тема 7. Грошовий ринок. Попит на гроші, пропонування грошей, рівновага на грошовому ринку

Гроші та їх функції. Основні грошові агрегати. Класична та кейнсіанська теорії попиту на гроші. Процентна ставка як ціна грошей. Модель грошового пропонування. Грошовий мультиплікатор. Механізм досягнення рівноваги на грошовому ринку.

Тема 8. Банківська система. Механізм кредитно-грошової політики

Банківська система: центральний банк і комерційні банки. Цілі та основні інструменти кредитно-грошової політики. Основні інструменти регулювання грошового пропонування: операції з державними цінними паперами на відкритому ринку, процентна політика, нормування обов'язкових резервів комерційних банків.

Тема 9. Макроекономічна рівновага на товарному і грошовому ринках. Модель JS-LM

Загальна характеристика моделі JS-LM. Взаємозв'язок моделей AD-AS і JS-LM. Основні змінні і рівняння моделі JS-LM. Вивід кривих JS-LM. Нахил та зсув кривих JS і LM. Рівновага в моделі JS-LM.

Відносна ефективність бюджетно-податкової та кредитно-грошової політики.

Економічна політика у моделях AD-AS і JS-LM.

Тема 10. Економічне зростання

Поняття і фактори економічного зростання. Виробнича функція економічного зростання. Кейнсіанські моделі економічного зростання.

Неокласична модель економічного зростання Р.Солоу.

Державне регулювання та проблеми темпів економічного зростання.

Тема 11. Теорія міжнародної торгівлі

Необхідність зовнішньої торгівлі. Теорія порівняльної переваги Д. Рікардо.

Теорія зовнішньої торгівлі Хекшера–Олина, можливості її застосування.

Попит та пропонування на світовому ринку, рівноважний рівень цін.

Торгівельна політика. Митні та немитні засоби регулювання зовнішньої торгівлі. Платіжний баланс. Структура платіжного балансу. Торговельний баланс, баланс поточних операцій і баланс руху капіталу. Зв'язок рахунків платіжного балансу. Валютний курс. Корегування валюти. Системи гнучких (плаваючих) та фіксованих валютних курсів.

Співвідношення номінального і реального валютного курсу у короткостроковій та довгостроковій перспективі. Вплив макроекономічної політики на динаміку рівноважного реального валютного курсу.

Коливання валютного курсу як інструмент автоматичного урегулювання платіжного балансу.

Тема 12. Моделі макроекономічної політики

Фіскальна і монетарна політика у класичній і кейнсіанській моделях. Суть політики стабілізації. Проблеми здійснення стабілізаційної політики. Активна і пасивна політика. Роль сподівань. Послідовність розробки політики стабілізації. Політика твердого курсу та довільна макроекономічна політика.

3.1. Зміст лекцій курсу "Основи макроекономіки"

Тема 1. Макроекономіка як наука

1. Предмет макроекономіки. Макро- і мікроекономіка. Макроекономічна політика.

2. Макроекономічні моделі. Екзогенні та ендогенні зміни.

3. Модель кругообороту ВВП. Загальні умови макроекономічної рівноваги.

Сучасні напрями і школи макроекономіки.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

1. Поняття та сутність системи національних рахунків.

2. ВВП та ВВП, методи їх розрахунку. Інші показники доходу та продукту. Взаємозв'язок між ними.

3. Основні макроекономічні тотожності.
4. Номінальні та реальні показники. Індеси цін.
5. Проблеми оцінки добробуту нації.

Тема 3. Макроекономічна нестабільність

1. Економічний цикл та динаміка основних макроекономічних показників. Потенційний ВВП.
2. Форми безробіття та його природний рівень. Закон Оукена.
3. Інфляція: проблеми виміру та чинники. Інфляція попиту та інфляція витрат.
4. Взаємозв'язок інфляції та безробіття.

Тема 4. Загальна макроекономічна рівновага. Модель сукупного попиту та сукупного пропонування

1. Сукупний попит. Фактори сукупного попиту.
2. Сукупне пропонування: класична і кейнсіанська моделі.
3. Макроекономічна рівновага в моделі сукупного попиту і сукупного пропонування. Перехід від короткострокової до довгострокової рівноваги.
4. Шоки попиту та пропонування. Стабілізаційна політика.

Тема 5. Макроекономічна рівновага на товарному ринку. Кейнсіанська модель витрат і доходів

1. Рівновага сукупного попиту та сукупного пропонування і повна зайнятість ресурсів. Компоненти сукупного попиту та рівень запланованих витрат.
2. Споживання та заощадження, фактори їх динаміки.
3. Інвестиції: основні типи, фактори інвестування.
4. Хрест Кейнса. Механізм досягнення рівноважного обсягу виробництва в кейнсіанській моделі.
5. Мультиплікатор автономних витрат. Рецесійний та інфляційний розриви.

Тема 6. Держава як суб'єкт макроекономічного регулювання. Бюджетно-податкова політика

1. Бюджетно-податкова політика: види, короткострокові та довгострокові цілі, інструменти.
2. Мультиплікатор державних витрат.

3. Мультиплікатор податків. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

4. Дискреційна та недискреційна фіскальна політика.

5. Бюджетний надлишок та бюджетний дефіцит. Засоби фінансування бюджетного дефіциту.

Тема 7. Грошовий ринок. Попит на гроші, пропонування грошей, рівновага на грошовому ринку

1. Гроші та їх функції. Основні грошові агрегати.

2. Теорії попиту на гроші.

3. Модель пропонування грошей. Грошовий мультиплікатор.

4. Рівновага на грошовому ринку.

Тема 8. Банківська система. Механізм кредитно-грошової політики

1. Банківська система та її структура.

2. Цілі та інструменти кредитно-грошової політики.

3. Передавальний механізм кредитно-грошової політики, її взаємозв'язок з бюджетно-податковою політикою.

Тема 9. Макроекономічна рівновага на товарному і грошовому ринках. Модель JS-LM

1. Загальна характеристика моделі JS-LM. Основні змінні і рівняння моделі JS-LM.

2. Крива JS: рівновага на товарному ринку.

3. Крива LM: рівновага на грошовому ринку.

4. Рівновага в моделі JS-LM.

5. Відносна ефективність бюджетно-податкової та кредитно-грошової політики.

Тема 10. Економічне зростання

1. Поняття і фактори економічного зростання.

2. Кейнсіанські моделі економічного зростання.

3. Неокласична модель економічного зростання Р. Солоу.

Тема 11. Теорія міжнародної торгівлі

1. Необхідність зовнішньої торгівлі. Теорії міжнародної політики.

1.1. Теорія абсолютної переваги.

1.2. Теорія порівняльної переваги Д. Рікардо.

1.3. Теорія зовнішньої торгівлі Хекшера–Олина.

2. Попит та пропонування на світовому ринку, рівноважний рівень цін. Виграш від зовнішньої торгівлі.
3. Торгівельна політика та її інструменти.
4. Платіжний баланс: макроекономічне значення, основні статті і структура.
5. Валютний курс.

Тема 12. Моделі макроекономічної політики

1. Фіскальна і монетарна політика у класичній і кейнсіанській моделях.
2. Стабілізаційна політика. Активна і пасивна політика.
3. Політика твердого курсу та довільна макроекономічна політика.

3.2. Тематика та плани семінарських занять

Тема 1. Макроекономіка як наука (2 год)

1. Предмет макроекономіки. Макроекономічна політика.
2. Особливості макроекономічного аналізу.
3. Макро- та мікроекономіка та їх взаємозв'язок.
4. Макроекономічні моделі. Класифікація змінних макроекономічних моделей.
5. Модель кругообороту ВВП. Загальні умови макроекономічної рівноваги.
6. Основні школи макроекономічної науки.

Література

1. Долан Э. Макроэкономика: Пер.с англ. – С.Пб.: Спборксетр: Литература плюс, 1994. – Гл. 2.
2. Макконелл К., Брю С. Экономика: Принципы, проблемы и политика: В 2 т.: Пер. с англ. – М.: Экономика, 1993. – Т. 1, гл. 2.
3. Макроэкономика / В.М. Гальперин, П.И. Гребенников, А.И. Леусский, Л.С. Тарасевич. – С.Пб.: Экономическая школа, 1999. – 482 с. – Гл. 1,2.
4. Менкью Г. Макроэкономика: Пер.с англ. – М.: 1991. – Гл. 1,2.
5. Радіонова І. Макроекономіка та економічна політика. – К.: Тексон, 1996. – Гл. 1.

Основні терміни та поняття: макроекономіка, мікроекономіка, макроекономічна політика, макроекономічні моделі, ендогенні змінні, екзогенні змінні, потоки, запаси, закрита економіка, відкрита економіка, модель кругових потоків.

Питання для обговорення

1. Які основні завдання макроекономіки? Дайте коротке визначення кожному з них. Поясніть, чому країни прагнуть вирішити кожне із завдань.

2. Які інструменти макроекономічної політики ви знаєте?

3. Навіщо економісти будують моделі?

4. Які макроекономічні проблеми обговорюються в останній час?

5. Який основний висновок можна зробити з розгляду функціонування моделі кругових потоків для закритої економіки? Чому рівновага в економіці порушується, коли ми вводимо у модель державу та зовнішній світ? Як би ви сформулювали загальну умову макроекономічної рівноваги?

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків (4 год)

Перше заняття

1. Поняття системи національних рахунків та принципи її побудови. Сектори та рахунки в системі національних рахунків.

2. Сутність ВВП та ВВП як основних показників результатів економічної діяльності.

3. Методи розрахунку ВВП. Розрахунок ВВП за витратами.

4. Розрахунок ВВП за доходами.

Друге заняття

1. Поняття доданої вартості. Виробничий метод розрахунку ВВП.

2. Інші показники доходу та продукту в системі національних рахунків та взаємозв'язок між ними.

3. Номінальний і реальний ВВП. Індекси цін.

4. Вимір загального рівня цін. Дефлятор ВВП.

Література

1. *Долан Э.* Макроэкономика: Пер. с англ. – С.Пб.: Спбборксетр: Литература плюс, 1994. – Гл. 2,3.

2. *Дорнбуш Р., Фишер С.* Макроэкономика: Пер. с англ. – К.: Основи, 1996. – Гл. 24.

3. *Менкью Г.* Макроэкономика: Пер. с англ. – М.: Дело, 1994. – Гл. 2,3.

4. *Меломед М.* Три виміри національної економіки. Історичний портрет українського ВВП // Банківська справа. – 1997. – С. 5.

Основні терміни та поняття: валовий національний продукт (ВНП), валовий внутрішній продукт (ВВП), чистий національний продукт (ЧНП), національний дохід, особистий дохід, використовуваний особистий дохід, споживання, інвестиції, чисті інвестиції, валові інвестиції, амортизація, чистий експорт, державні закупки товарів та послуг, основна макроекономічна тотожність, номінальний ВНП, реальний ВНП, інфлювання, дефлювання, індекс Ласпейреса, індекс споживчих цін, індекс Пааше, індекс Фішера.

Питання для обговорення

1. Назвіть два аспекти розвитку економіки, які характеризують ВНП. Чому ВНП може характеризувати їх одночасно?
2. Що показує індекс споживчих цін?
3. Які основні відмінності існують між індексом споживчих цін і дефлятором ВНП? Наведіть приклади.
4. Чому показник ВНП не завжди точно характеризує добробут нації?

Тема 3. Макроекономічна нестабільність (2 год)

1. Економічний цикл та динаміка основних макроекономічних показників. Потенційний ВНП.
2. Форми безробіття та його природний рівень. Обчислювання рівня безробіття.
3. Закон Оукена. Регулювання рівня безробіття.
4. Інфляція, її сутність та фактори. Інфляція попиту та інфляція витрат. Взаємозв'язок інфляції та безробіття.

Література

1. Долан Э., Линдсей Л. Макроэкономика: Пер.с англ. – С.Пб.: Спборк-сетр: Литература плюс, 1994. – Гл. 1.
2. Дорнбуш Р., Фишер С. Макроэкономика: Пер. с англ. – К.: Основи, 1996. – Гл. 23,32,33.
3. Макроэкономика / В.М. Гальперин, П.И. Гребенников, А.И. Леусский, Л.С. Тарасевич. – С.Пб.: Экономическая школа. – 1994. – Гл. 7,9,10.
4. Менкью Г. Макроэкономика / Пер.с англ. – М.: Дело, 1994. – Гл. 5,6.
5. Сакс Дж.Д., Ларрен Ф.Б. Макроэкономика. Глобальный подход: Пер. с англ. – М.: Экономика, 1996. – Гл. 5,6.

Основні терміни та поняття: економічний цикл, потенційний ВНП, безробітні, зайняті, робоча сила, фрикційне безробіття, струк-

турне безробіття, циклічне безробіття, рівень безробіття, природний рівень безробіття, закон Оукена, інфляція, дефляція, інфляція попиту, інфляція витрат, стагфляція, очікувана та неочікувана інфляція, ефект Фішера, крива Філліпса.

Питання для обговорення

1. Від яких факторів залежить природний рівень безробіття? Як економісти пояснюють підвищення рівня безробіття на протязі останнього часу?

2. Припустимо, що в економіці знизився рівень продуктивної праці:

а) що у цьому випадку відбувається з кривою попиту на працю?
б) як ця зміна позначиться на стані ринку праці (на показниках зайнятості, безробіття, рівня реальної заробітної плати) за умови, що ринок праці постійно перебував у рівноважному стані (крива пропозиції праці вертикальна)?

в) як ця зміна позначиться на стані ринку праці за умови, що профспілки наполягли на дотриманні незмінного рівня заробітної плати?

3. Чи правильні такі ствердження:

- а) природний рівень безробіття завжди постійний;
б) якщо ринок праці знаходиться в стані рівноваги, то безробіття неможливе;
в) в умовах циклічного спаду рівень інфляції може зростати або зменшуватися;
г) якщо рівень інфляції знижується, то ціни завжди знижуються;
д) люди у віці від 16 років і старші відносяться або до категорії зайнятих, або до категорії безробітних;
е) якщо реальний ВВП дорівнює потенційному, то в економіці відсутнє безробіття.

Тема 4. Загальна макроекономічна рівновага. Модель сукупного попиту і сукупного пропонування (4 год)

Перше заняття

1. Поняття сукупного попиту.
2. Фактори динаміки сукупного попиту.
3. Поняття сукупного пропонування. Фактори динаміки сукупного пропонування.

4. Сукупне пропонування: кейнсіанський та класичний підходи.

Друге заняття

1. Макроекономічна рівновага у моделі сукупного попиту і сукупного пропонування (модель AD-AS).

2. Рівновага моделі AD-AS в короткотерміновому та довготерміновому періодах.

3. Зміна рівноваги та політика стабілізації.

Література

1. Долан Э.Дж., Линдсей Л. Макроэкономика: Пер. с англ. – С.Пб.: Спборкестр: Литература плюс, 1994. – Гл. 17.

2. Дорнбуш Р., Фишер С. Макроэкономика: Пер. с англ. – К.: Основи, 1996. – Гл. 30.

3. Макконелл К.Р., Брю С.А. Экономикс: Принципы, проблемы и политика: В 2 т.: Пер. англ. – М.: Экономика, 1993. – Т. 1, гл. 11.

4. Макроэкономика / В.М. Гальперин, П.И. Гребенников, А.И. Леусский, Л.С. Тарасевич. – С.Пб.: Экономическая школа, 1994. – Гл. 7,9,10.

5. Менкью Г. Макроэкономика: Пер.с англ. – М.: Дело, 1994. – Гл. 8.

Основні терміни та поняття: сукупний попит, сукупне пропонування, нецінові фактори сукупного попиту і сукупного пропонування, класична модель сукупного пропонування, кейнсіанська модель сукупного пропонування, номінальні та реальні величини, короткострокова рівновага в моделі AD-AS, довгострокова рівновага в моделі AD-AS, коригування цін, шоки попиту, шоки пропозиції, стабілізаційна політика.

Питання для обговорення

1. Охарактеризуйте вплив наступних факторів на сукупний попит та сукупне пропонування:

а) зниження рівня ставки процента (не пов'язане із зміною рівня цін);

б) посилення інфляційних очікувань в економіці;

в) зростання ставок прибуткового податку;

г) збільшення пропозиції грошей в економіці;

д) поява нових технологій;

ж) сильний землетрус, що викликав чисельні руйнування.

2. Профспілки посилили вимоги про підвищення заробітної платні з метою підтримання рівня життя в умовах зростання цін в

економіці. Використовуючи модель AD-AS, поясніть, як в схожій ситуації може виникнути стагфляція?

3. Порівняйте ефект фінансової експансії – зростання державних витрат, які фінансуються за рахунок продажу населенню державних облігацій, – в короткостроковому (кейнсіанська модель) і довгостроковому (класична модель) періоді. Який вплив матиме ця політика на реальний дохід, зайнятість, рівень цін з точки зору кожної моделі?

Тема 5. Макроекономічна рівновага на товарному ринку. Кейнсіанська модель витрат і доходів (4 год)

Перше заняття

1. Класична економічна теорія та її висновки відносно макроекономічної рівноваги.
2. Кейнсіанська економічна теорія як модель рівноваги.
3. Функція споживання. Гранична та середня схильність до споживання.
4. Заощадження. Гранична та середня схильність до заощадження.

Друге заняття

1. Типи інвестицій. Формування попиту на інвестиції.
2. Фактичні та заплановані видатки. Модель Кейнсіанського Хреста. Механізм досягнення рівноважного обсягу виробництва у моделі Кейнсіанського Хреста.
3. Мультиплікатор автономних витрат. Поняття рецесійного розриву та інфляційного розриву.
4. Взаємозв'язок моделі AD-AS і Кейнсіанського Хреста.

Література

1. Долан Е.Дж., Ліндсей Л. Макроекономіка: Пер. с англ. – С.Пб.: Економічна школа, 1994. – Гл. 5,6.
2. Дорнбуш Р., Фишер С. Макроекономіка: Пер. с англ. – К.: Основи, 1996. – Гл. 12.
3. Макконелл К.Р., Брю С.А. Економіка: Принципы, проблемы и политика: В 2 т.: Пер. англ. – М.: Економіка, 1993. – Т. 1., гл. 1.
4. Макроекономіка / В.М. Гальперин, П.И. Гребенников, А.И. Леуский, Л.С. Тарасевич. С.Пб.: Економічна школа, 1994. – Гл. 3.
5. Радіонова І. Макроекономіка та економічна політика. – К.: Либідь, 1996.
6. Самуельсон П.А., Нордхауз В.Д. Макроекономіка: Пер. англ. – К.: Основи, 1995.

Основні терміни та поняття: класична економічна теорія, споживання, споживчі витрати, заощадження, інвестиції, тотожність "заощадження-інвестиції", функція споживання, гранична схильність до споживання, середня схильність до споживання, функція заощаджень, гранична схильність до заощаджень, середня схильність до заощаджень, функція інвестицій, гранична схильність до інвестування, заплановані та реальні видатки, інвестиції у товарно-матеріальні запаси, Хрест Кейнса, рівноважний обсяг виробництва, рецесійний розрив, інфляційний розрив, мультиплікатор автономних витрат.

Питання для обговорення

1. Використайте Кейнсіанський Хрест для аналізу впливу:
 - а) збільшення державних витрат;
 - б) збільшення податків;
 - в) рівновеликого збільшення державних витрат і податків.
2. Розгляньте вплив зростання ощадливості населення в моделі Кейнсіанського Хреста. Уявіть, що функція споживання має вигляд: $C = \bar{C} + c \cdot (Y - T)$, де $\bar{C}$ – автономне споживання, c – гранична схильність до споживання. Визначте:
 - а) що станеться з рівноважним рівнем доходу, якщо суспільство стане більш заощадливим, що знижує рівень автономного споживання?
 - б) що станеться з рівноважним рівнем заощаджень?
 - в) чому, як ви вважаєте, цей результат називається парадоксом ощадливості?
 - г) чи виникне цей парадокс в межах розглянутої нами класичної моделі? Поясніть.
3. Чи правильні наступні твердження:
 - а) динаміка і обсяг заощаджень та інвестицій визначається дією тих самих факторів;
 - б) гранична схильність до споживання та заощадження в довгостроковому періоді залежить головним чином від рівня цін;
 - в) якщо гранична схильність до споживання дорівнює 0,9, це означає, що сім'я завжди витрачає 90 % свого доходу на товари та послуги;
 - г) за допомогою Хреста Кейнса можна пояснити механізм інфляції попиту, а модель AD-AS необхідна для аналізу механізму інфляції витрат;
 - д) погляди різних людей на соціальну значимість заощаджень

залежать від того, якої макроекономічної концепції він додержується – Кейнсіанської чи класичної.

Тема 6. Держава як суб'єкт макроекономічного регулювання. Бюджетно-податкова політика (4 год)

Перше заняття

1. Бюджетно-податкова політика, її цілі та інструменти. Види бюджетно-податкової (фіскальної) політики.

2. Вплив державних видатків на національне виробництво. Мультиплікатор державних видатків.

3. Мультиплікатор податків. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Друге заняття

1. Дискреційна фіскальна політика та недискреційна фіскальна політика.

2. Надлишок та дефіцит державного бюджету.

Література

1. Долан Е.Дж., Ліндсей Л. Макроекономіка: Пер. с англ. – С.Пб.: Економічна школа, 1994. – Гл. 7.

2. Долан Е., Кембелл К., Кембелл Р. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. – С.Пб.: Економічна школа, 1997. – Гл. 18.

3. Дорнбуш Р., Фишер С., Шмалензи Р. Экономика. – М.: Экономика, 1998. – Гл. 28.

4. Макконелл К.Р., Брю С.А. Экономика: Принципы, проблемы и политика: В 2 т.: Пер. англ. – М.: Экономика, 1993. – Гл. 8, 14.

5. Менкью Г. Макроекономіка: Пер. с англ. – М.: Дело, 1994. – Гл. 9.

Основні терміни та поняття: фіскальна політика (бюджетно-податкова політика), мультиплікатор державних видатків, мультиплікатор податків, мультиплікатор збалансованого бюджету, дискреційна фіскальна політика, недискреційна фіскальна політика, вбудовані стабілізатори економіки, циклічний дефіцит державного бюджету, структурний дефіцит державного бюджету, інфляційне та неінфляційне фінансування дефіциту державного бюджету, Крива Лафера, ефект Олівера–Танзі.

Питання для обговорення

1. Державний бюджет об'єднує державні закупівлі товарів та послуг і трансферні платежі в загальну категорію державних вит-

рат. Чому при виборі інструментів фіскальної політики необхідно проводити розмежування між державними закупівлями та трансферами?

2. Який з нижченаведених індикаторів треба розцінювати як основний критерій бюджетно-податкової політики уряду? Відповідь аргументуйте:

а) розмір фактичного дефіциту чи надлишку держаного бюджету;

б) розмір бюджетного дефіциту чи надлишку при повній зайнятості ресурсів;

в) рівень особистого прибуткового податку;

г) величина інфляційного впливу вмонтованих стабілізаторів в економіці з повною зайнятістю ресурсів.

3. Які з нижченаведених заходів будуть сприяти посиленню короткострокової та довгострокової інфляційної напруги в економіці?

а) уряд підвищує податки;

б) уряд збільшує витрати і фінансує бюджетний дефіцит за рахунок випуску державних позик;

в) центральний банк здійснює фінансування урядових соціальних програм за пільговими ставками процента;

г) державне казначейство випускає в обіг казначейські білети.

4. Опишіть різні шляхи фінансування державних видатків. Який найкращий спосіб фінансування державного боргу в умовах перехідної економіки?

Тема 7. Грошовий ринок. Попит на гроші, пропонування грошей.

Рівновага на грошовому ринку (2 год)

1. Основні грошові агрегати.

2. Попит на гроші. Теорії попиту на гроші.

3. Грошове пропонування. Грошовий мультиплікатор.

4. Механізм досягнення рівноваги на грошовому ринку.

Література

1. Долан Э.Дж., Линдсей Л. Макроэкономика: Пер. с англ. – С.Пб.: Экономическая школа, 1994. – Гл. 7.

2. Долан Э., Кемпбелл К., Кембелл Р. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. – С.Пб.: Экономическая школа, 1997. – Гл. 18.

3. Квасюк Б. Макроекономічні фактори грошово-кредитного регулювання // Економіка України. – 1998. – № 2.

4. Макконелл К.Р., Брю С.А. Экономика: Принципы, проблемы и политика: Пер. с англ.: В 2 т. – М.: Экономика, 1993. – Гл. 8,14.

5. Менкью Г. Макроэкономика: Пер. с англ. – М.: Дело, 1994. Гл. 6,18.

Основні терміни та поняття: гроші, функції грошей, грошові агрегати, ліквідність, "майже гроші", рівняння обміну кількісної теорії грошей, правило монетаристів, реальні грошові залишки або реальні запаси, теорія переваги ліквідності, трансакційний мотив попиту на гроші, спекулятивний мотив, альтернативна вартість збереження готівки, номінальна ставка процента, реальна ставка процента, пропозиція грошей, банківський мультиплікатор, коефіцієнт депонування, норма резервування.

Питання для обговорення

1. Поясніть, як впливає на грошовий мультиплікатор та пропозицію грошей грошова база, норма резервування та коефіцієнт депонування.

2. Яка, на ваш погляд, з теорій попиту на гроші найбільше відповідає дійсності? Чи можуть ці теорії бути використаними в перехідних економіках? Доведіть.

3. Якщо готівка вилучається з обігу і вкладається в банк, чи означає це, що пропонування грошей скорочується? Яка додаткова інформація необхідна для відповіді на ці запитання?

4. Припустимо, що грошовий ринок знаходиться в стані рівноваги. Центральний банк приймає рішення скоротити пропозицію грошей і втілює це рішення в життя. Як будуть розвиватися події на грошовому ринку (як зміниться ставка процента, курс облігації та ін.)?

5. Перерахуйте декілька факторів, впливаючих на співвідношення "готівка-депозити". Якщо допустити що перед Різдом люди тримають на руках більше готівки для придбання подарунків, чи вплине це на обсяг пропозиції грошей в економіці?

6. Як зміниться нахил кривої попиту на гроші, якщо попит населення на гроші стане більш чутливим до зміни ставки процента? Чи вплине це на величину зміни рівноважної ставки процента в випадках збільшення грошової маси?

7. З яких причин, по-вашому, банки можуть тримати надлишкові резерви?

Тема 8. Банківська система. Механізм кредитно-грошової політики (4 год)

Перше заняття

1. Банківська система та її структура.
2. Цілі та основні інструменти кредитно-грошової політики.

Друге заняття

1. Вплив кредитно-грошової політики на рівень національного виробництва.
2. Передаточний механізм кредитно-грошової політики. Взаємозв'язок кредитно-грошової та бюджетно-податкової політики.

Література

1. Бункина М.К. Деньги. Банки. Валюта: Учебное пособие. – М.: Экономика, 1999. – Гл. 4–6.
2. Долан Э.Дж., Линдсей Л. Макроэкономика: Пер. с англ. – С.Пб.: Экономическая школа, 1994. – Гл. 8–10.
3. Долан Э., Кемпбелл К., Кембелл Р. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. – С.Пб.: Экономическая школа, 1994. – Гл. 4–12, 16, 20.
4. Макконелл К.Р., Брю С.А. Экономика. – М.: Дело, 1993. – Гл. 17, 18.
5. Мартинюк Ж.М. Формування ресурсів комерційними банками України // Фінанси України. – 1997. – № 10.

Основні терміни та поняття: центральний банк, комерційні банки, кредитно-грошова політика (монетарна політика), резерви, надлишкові резерви, зміна норми обов'язкових резервів, зміна облікової ставки, операції на відкритому ринку, жорстка грошова політика, гнучка грошова політика, передавальний механізм кредитно-грошової політики.

Питання для обговорення

1. В яких випадках і за яких умов кредитно-грошова і бюджетно-податкова політика можуть вступати в протиріччя, а коли можуть діяти рівнонаправлено?
2. Від яких причин залежить вибір інструментів кредитно-грошової політики?
3. Якщо економіка перебуває у стані рецесії, то яке поєднання монетарної та фіскальної політики є найкращим для стимулювання підйому?
4. Як працює передавальний механізм кредитно-грошової пол-

ітики? Які умови необхідні для його ефективного функціонування? Чи є вони в нашій економіці?

5. Якщо припустити що в період спаду населення віддає перевагу утриманню більше засобів в вигляді готівки і менше зберігає на депозитах, а під час підйому навпаки – скорочує долю готівки, то як це може вплинути на пропозицію грошей в економіці? До яких заходів може вдаватися в зв'язку з цим Центральний банк?

Тема 9. Макроекономічна рівновага на товарному і грошовому ринках. Модель JS-LM (4 год)

1. Ендогенні та екзогенні змінні моделі JS-LM.
2. Сутність кривої JS, її графічний вивід та зображення. Алгебра кривої JS.
3. Сутність кривої LM, її графічний вивід та зображення. Алгебра кривої LM.
4. Рівновага в моделі JS-LM.
5. Економічна політика у моделях AD-AS і JS-LM при зміні рівня цін.

Література

1. Долан Э., Кемпбелл К., Кембелл Р. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. – С.Пб.: Экономическая школа, 1994. – Гл. 19.
2. Макроэкономика / В.М. Гальперин, П.И. Гребенников, А.И. Леуский, Л.С. Тарасевич. – С.Пб.: Экономическая школа, 1999. – Гл. 3,2; гл. 4, §4; гл. 6.
3. Менкью Г. Макроэкономика: Пер. с англ. – М.: Дело, 1994. – Гл. 9,10.
4. Самюельсон П.А., Нордхауз В.Д., Вільям Д. Макроекономіка. – К.: Основи, 1995. – Гл. 16,17.

Основні терміни та поняття: крива "інвестиції–заощадження" (JS), крива "перевага ліквідності-гроші" (LM), модель JS-LM, відносна ефективність бюджетно-податкової та кредитно-грошової політики, ефект витіснення.

Питання для обговорення

1. Що станеться зі ставкою процента, рівнем доходу, обсягом споживання та інвестицій у відповідності з моделлю JS-LM, якщо:
 - а) Центральний банк зменшить пропозицію грошей;
 - б) держава зменшить закупівлі товарів та послуг;
 - в) держава знизить податки;
 - г) держава зменшить закупівлі та податки на однакову величину?

2. Припустимо, що уряд хоче збільшити інвестиції, але зберегти обсяг виробництва в економіці на попередньому рівні. Яке співвідношення заходів кредитно-грошової та бюджетно-податкової політики в моделі JS-LM призведе до досягнення цієї мети?

3. Припустимо, уряд знизив податки і збільшив бюджетний дефіцит, в той час як Центральний банк проводив жорстку кредитно-грошову політику. Який вплив на економіку повинно мати співвідношення заходів економічної політики?

4. Проаналізуйте головні розбіжності між кейнсіанською моделлю та моделлю JS-LM. Поясніть їх різницю на прикладі фінансової політики.

5. Чи можна використати модель JS-LM для аналізу перехідної економіки? Поясніть.

6. Поясніть, чому будь-яких змін в бюджетно-податкової політиці залежать від того, як буде реагувати на них Центральний банк.

Тема 10. Економічне зростання (2 год)

1. Економічне зростання, його типи та фактори.
2. Кейнсіанські моделі економічного зростання.
3. Неокласична модель економічного зростання (модель зростання Р. Солоу).

Література

1. *Дорнбуц Р., Фишер С.* Макроэкономика. – М.: Дело, 1997. – Гл. 35.
2. Макроэкономика / *В.М. Гальперин, П.И. Гребенищев, А.И. Леуский, Л.С. Тарасевич.* – СПб.: Экономическая школа, 1999. – Гл.14.
3. *Менкью Г.* Макроэкономика: Пер. с англ. – М.: Дело, 1994. – Гл. 9,10.
4. *Пезенти А.* Очерки политической экономии капитализма. – М.: Экономика, 1996. – Т.2. – С. 315–336, 793–870.

Основні терміни та поняття: економічне зростання, інтенсивне зростання, екстенсивне зростання, модель економічного зростання, модель економічного зростання Е. Домара, модель зростання Р.Ф. Харрода, "гарантований" темп зростання, "природний" темп зростання, модель зростання Р. Солоу, "золоте правило" Е. Феліса.

Питання для обговорення

1. Норма заощадження є одним із ключових параметрів моделей зростання. за допомогою яких інструментів економічної пол-

ітики держава може впливати на норму заощаджень? Чи є ця політика достатньою умовою формування необхідного рівня інвестицій (рівного рівню заощаджень)?

2. Припустимо, що дві країни мають однакові норми заощаджень, темпи зростання населення та технологічного прогресу, але одна має високоосвічену, а друга менш освічену робочу силу. Чи будуть в цих країнах, у відповідності з моделлю Солоу, розрізнятися темпи зростання сукупного доходу і темпи зростання доходу в розрахунку на душу населення?

3. В чому, по-вашому, є обмеженість запропонованих моделей економічного зростання? Які напрямки подолання цієї обмеженості ви можете запропонувати?

Тема 11. Теорія міжнародної торгівлі (4 год)

Перше заняття

1. Сутність теорії порівняльної переваги.
2. Теорія Хекшера–Оліна. Надлишкові та дефіцитні фактори виробництва.
3. Попит та пропонування на світовому ринку, рівноважний рівень цін. Правило розподілу вигод.
4. Торгівельна політика та її інструменти.

Друге заняття

1. Платіжний баланс та його макроекономічне значення. Основні статті та структура платіжного балансу.
2. Поняття валютного ринку. Валютні курси. Системи гнучких та фіксованих валютних курсів.
3. Номінальний та реальний валютні курси. Фактори динаміки номінального валютного курсу у довгостроковий період.
4. Макроекономічна політика за різних режимів валютних курсів.

Література

1. Долан Э. Макроекономика. – С.Пб.: Экономическая школа, 1994. – Гл. 16.
2. Дорнбуц Р., Фишер С. Макроекономика. – М.: Дело, 1997. – Гл. 35.
3. Макроекономика / В.М. Гальперин, П.И. Гребенчиков, А.И. Леуский, Л.С. Тарасевич. – С.Пб.: Экономическая школа, 1999. – Гл. 12.
4. Менкью Г. Макроекономика: Пер. с англ. – Дело, 1994. – Гл. 9,10.
5. Пезенти А. Очерки политической экономии капитализма. – М.: Экономика, 1996. – Т.2. – С. 315–336, 793–870.

Основні терміни та поняття: теорія абсолютної переваги, теорія порівняльної переваги, теорія Хекшера–Олина, парадокс Леонтьєва, правило розподілу вигод, "умови торгівлі", торгова політика, тариф (мито), демпінг, нетарифні бар'єри, квота, платіжний баланс, товарний експорт, товарний імпорт, торгівельний баланс, рахунок руху капіталу, офіційні резерви, дефіцит і позитивне сальдо (пасив і актив) платіжного балансу, валютний ринок, номінальний валютний курс (обмінний курс), фіксований валютний курс, гнучкий валютний курс, плаваючі валютні курси, девальвація, ревальвація, валютна інтервенція, реальний валютний курс, валютний контроль.

Питання для обговорення

1. Японія може виробляти товар А більш ефективно, ніж Корея, витрати виробництва в Японії більш низькі. Тим не менше вона вивозить товар А з Кореї. Як можна пояснити цей факт?

2. В чому, на ваш погляд, є обмеженість теорії Рікардо, Хекшера–Олина? Якими об'єктивними тенденціями в розвитку світової економіки це обумовлено?

3. Який інструмент торгівельної політики: тариф на імпорт, імпортна квота чи пряма субсидія вітчизняним товаровиробникам є найбільш ефективним засобом зменшення дефіциту державного бюджету (за інших рівних умов)?

4. Поясніть, яким чином скорочення дефіциту державного бюджету може сприяти зменшенню дефіциту платіжного балансу країни.

5. До яких заходів повинен вдаватися Центральний банк при здійсненні валютної інтервенції, добиваючись девальвації чи ревальвації валюти своєї країни? Якими засобами, окрім валютної інтервенції, державні органи можуть вплинути на обмінний курс валют?

6. Україна є: а) нетто-кредитором; б) нетто-боржником?

Тема 12. Моделі макроекономічної політики (2 год)

1. Фіскальна і монетарна політика у класичній і кейнсіанській моделях.

2. Стабілізаційна політика. Активна і пасивна політика.

Основні терміни та поняття: внутрішній часовий лаг, зовнішній часовий лаг, активна та пасивна макроекономічна політика, правила (тверді курси) макроекономічної політики.

Питання для обговорення

1. Які фактори обумовлюють складність вибору оптимального співвідношення курсів бюджетно-податкової і кредитно-грошової політики в перехідних економіках, в тому числі і в українській?

2. Чому макроекономічній політиці так важлива економічна історія?

3. Що розуміють під "непослідовністю" макроекономічної політики?

4. Ряд економістів вважає ефективною орієнтацію фіскальної політики на підтримання збалансованого державного бюджету з урахуванням збереження повної зайнятості ресурсів. Чому віддати перевагу? Які проблеми породжує курс на збалансованість бюджету при повній зайнятості ресурсів?

5. Як ви вважаєте, в чому обмеженість застосування рекомендацій кейнсіанської економічної теорії в перехідній економіці?

6. Чому підприємства України слабо орієнтуються на попит ринку?

IV. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

4.1. Теми рефератів

1. Макроекономічна політика та її види.

2. Сучасні напрямки і школи макроекономічної теорії.

3. Система національних рахунків, як інструмент макроекономічного аналізу. Використання СНР в Україні.

4. Роль системи національних рахунків в проведенні ефективної макроекономічної політики держави.

5. Суть основних показників результатів економічної діяльності, їх структура і підходи до виміру.

6. Баланс народного господарства й система національних рахунків: порівняльний аналіз.

7. Парадокс депресії і гіперінфляції в постсоціалістичних державах.

8. Моделі кругообігу в різноманітних економічних теоріях.

9. Макроекономічна політика в Україні: проблеми сучасної та імперативної моделей.

10. Посткейнсіанські моделі росту (Е. Домара, Р. Харрода).
11. Функціональне призначення й взаємозв'язок споживання і заощадження.
12. Роль інвестицій в розвитку макроекономіки.
13. Взаємозв'язок циклічного розвитку, величини і структури безробіття.
14. Монетаристська теорія інфляції.
15. Зв'язок між безробіттям та інфляцією в короткостроковому періоді і довгостроковій перспективі.
16. Інфляційні очікування в економіці.
17. Фіскальна політика і її роль в державному регулюванні економіки.
18. Основні риси та умови світового господарства.
19. Концепції регулювання платіжного балансу й валютного курсу.
20. Аналіз платіжного балансу України.

4.2. Сразки задач для контролю знань студентів

Тема 1

Якщо досліджується економіка як цілісна система, то це аналіз:

- а) мікроекономічний;
- б) макроекономічний;
- в) позитивний;
- г) нормативний.

Загальний рівень цін і безробіття в економічній системі вивчається в курсі:

- а) мікроекономіки;
- б) макроекономіки;
- в) менеджменту;
- г) міжнародних фінансів.

Тема 2

Використовуючи наведені дані національних рахунків, знайдіть ВВП, ЧНП, національний дохід в млрд дол: заробітна плата найманих робітників – 194,2; експорт товарів та послуг – 13,4; амортизація – 11,8; державні закупки товарів та послуг – 59,4; непрямі податки – 12,2; чисті приватні інвестиції – 52,1; трансфертні платежі – 13,9; імпорт товарів та послуг – 16,5; індивідуальні податки – 40,5; особисті споживчі витрати 219.

Тема 3

Природний рівень безробіття у поточному році складає 6 %, а фактичний – 10 %. Визначте величину відносного відставання фактичного ВВП від потенційного. Коефіцієнт чутливості ВВП до динаміки циклічного безробіття становить 2. Якщо фактичний обсяг випуску складає 600 млрд. дол., то які втрати ВВП мають місце у тому ж році?

Тема 4.

Довгострокова крива AS задана рівнянням $Y^* = 2000$, короткострокова крива AS – на рівні $P = 1,0$. Крива AD задана рівнянням $Y = 2,0 \cdot \frac{M}{P}$. Пропонування грошей (M) дорівнює 1000. В результаті цінового шоку короткострокова крива AS піднялась до рівня $P = 1,25$. Розрахувати параметри короткострокової рівноваги після цінового шоку.

Тема 5

Задача 1. Заплановані споживчі витрати дорівнюють $40+0,9 Jd$, заплановані інвестиції становлять 50. Чому дорівнює рівноважний рівень доходу?

Задача 2. Заплановані заощадження дорівнюють – $40+0,2 Jd$, заплановані інвестиції – 60. Чому дорівнюють рівноважний рівень доходу і величина мультиплікатора автономних витрат?

Тема 6

Економіка описана наступними даними:

$C = 20 + 0,8 \cdot (J - T + F)$ (споживання),

$J = 60$ (інвестиції),

$T = 40$ (податки),

$F = 10$ (трансферти),

$G = 30$ (державні витрати):

а) розрахуйте рівноважний рівень доходу;

б) якщо держава збільшить витрати до 40 з метою стимулювання економіки, то як зміниться рівноважний рівень доходу? Яка величина мультиплікатора державних витрат?

в) якщо уряд збільшить податки з 40 до 50, як зміниться рівноважний рівень доходу? Яка величина мультиплікатора податків?

Тема 7

Попит на готівку становить 10 % від суми депозитів. Норма резервування дорівнює 0,15. Якщо пропонування грошей збільшиться на 330 млрд. грн, як зміниться грошова база?

Тема 8

Норма обов'язкових резервів дорівнює 0,15. Величина депозитів комерційного банку становить 15000. Банк видає позики об'ємом не більше 12150. Чому дорівнюють надлишкові резерви банку в % від депозитів?

Тема 9

Припустимо, що функція попиту на гроші виражається формулою $M/P = 1000 - 10 \cdot r$, де r – ставка процента, виражена в відсотках. Пропозиція грошей дорівнює 1000, а рівень цін P дорівнює 2.

Дайте відповідь на запитання:

- яке рівноважне значення ставки процента?
- як зміниться рівноважна процентна ставка, якщо пропозиція грошей збільшиться з 1000 до 1200?
- якщо Національний банк України прагне підвищити рівноважну процентну ставку до 7 %, який рівень пропозиції грошей повинен бути заданий?

Тема 10

Припустимо, що виробнича функція має вигляд $J = 10 \cdot K^{0,75}$, а капітал в середньому має строк служби 50 років. Населення і рівень технології в країні залишаються незмінними при нормі заощаджень $S = 0,128$.

Необхідно визначити:

- стійкий рівень капіталоозброєння праці;
- продуктивність праці;
- споживання й інвестиції на одиницю праці в стані довгочасної рівноваги економіки.

Тема 11

Економіка характеризується наступними параметрами:

$$J = 1200; J = C + J + G + \omega x; C = 125 + 0,75 \cdot (J - T);$$

$$J = 200 - 10 \cdot r; G = 150; T = 100; r = 10.$$

Необхідно визначити: чистий експорт товарів та послуг (ωx), національні заощадження (S), сальдо по рахунку поточних операцій, сальдо по рахунку руху капіталу.

Тема 12

Уряд проводить жорстку бюджетну політику з метою зниження інфляції. Покажіть її короткострокові та довгострокові результати, одночасно використовуючи моделі AD-AS, Хрест Кейнса і криву Філіпса.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Агапова Т.А., Серегина С.Ф.* Макроекономіка. – М.: МГУ ім. М.В. Ломоносова, Изд-во "Дис", 1997. – 416 с.
2. *Базилевич В.Д., Балабрик Л.О.* Макроекономіка: Опорний конспект лекцій. – К.: Четверта Хвиля, 1997. – 224 с.
3. *Долан Э., Кембелл К., Кембелл Р.* Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика: Пер. с англ. – М.; Л., 1991. – 456 с.
4. *Долан Э., Линдсней Д.* Макроекономіка: Пер. с англ. – С.Пб.: Экономическая школа, 1994. – 438 с.
5. *Дорнбуш Р., Фішер С.* Макроекономіка: Пер. з англ. – К.: Основи, 1996. – 814 с.
6. *Линдерт П.* Экономика микрохозяйственных связей: Пер.с англ. – М.: Экономика, 1992. – 410 с.
7. Макроекономіка і мікроекономіка / Під загаль. ред. *С.Будаговської*. – К.: Основи, 1998. – 418 с.
8. Макроекономіка / *В.М. Гальперин, П.И. Гребенников, А.И. Леусский, А.С. Тарасевич*. – С.Пб.: Экономическая школа, 1994. – 517 с.
9. *Макконелл К., Брю С.* Экономика: Пер. с англ. – М.: Дело, 1994. – 732 с.
10. *Менкью Н.Р.* Макроекономіка: Пер. с англ. – М.: Дело, 1994. – 836 с.
11. *Самюелсон Пол А., Нордгауз В.* Макроекономіка. – К.: Основи, 1995. – 514 с.

Додаткова література

1. *Кембелл Р., Макконелл К., Стенлі Л. Брю.* Макроекономіка. – Львів: Просвіта, 1997. – 632 с.

2. *Нуреев Р.М.* Деньги банки и денежно-кредитная политика. – М.: Финстатинформ, 1995 – 432 с.

3. *Радіонова І.* Макроекономіка та економічна політика. – К.: Таксон, 1996. – 418 с.

4. *Савченко А.Г., Пухтасвич Г.О., Тітьонко О.М.* Макроекономіка. – К.: Либідь, 1999.

5. *Сакс Д.* Макроэкономика. Глобальный подход. – М.: Дело, 1996. – 386 с.

6. *Суторліна В.М., Федосов В.М., Андриющенко М.П.* Держава, податки, бізнес. – К.: Либідь, 1993. – 501 с.

7. *Соболев В.М.* Макроэкономика. – Харьков: НОР "Студцентр", 1997. – 224 с.

8. *Хейне П.* Экономический образ мышления: Пер.с англ. – М.: Экономика, 1991. – 396 с.

9. *Экгунд К.* Эффективная экономика: Пер. с англ. – М.: Экономика, 1991. – 427 с.

ПОГОРЕЛОВА Олена Володимирівна
САВЧЕНКО Оксана Едуардівна

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для вивчення курсу "Макроекономіка"

Редактор О.В.Забава
Комп'ютерна правка і верстка Т.В.Митрохіна
Коректор Н.О.Шайкіна

Підписано до друку 27.07.02. Формат 60×84/16. Папір офсетний. Ум.друк. арк. 1,8.
Обл.-вид. арк. 1,9. Тираж 300 прим. Вид. № 29. Зам. № 236. Ціна договірна.

Видавництво УДМТУ. 54002, м. Миколаїв, вул. Скороходова, 5